

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Rudolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De kerk en haar diensten, 6. — Uit de Schrift: De vrede Gods, die het hart bewaart (Philipp. 4:7). — Op en om 't kerkplein: Wet en Evangelie. — Kerkelijk leven: Zandhoop of gelei?, 1. — Schorsingsgronden ds W. G. F. v. Herwijnen. — Verspreiding. —

Orgel-offer. — Vakwetenschap en Praktijk: Chr. geneeskunst en Buchmanbeweging, 3. — Literatuur en Kunst: 't Is mijn broeder. — Stemmen uit onze kerken: Prof. Dr G. C. v. Niftrik en de V.U. — Gezinsleven. — Groninger Brieven. — Perschoon. — Kerknieuws.

wanneer het organisatorisch vrij is van binding aan een zekere plaats en aan zekere personen, daarom en daarmee ook vrij is van dezen geest van afval. Het kwaad ligt heel diep. We kijken zoo licht naar Kampen of Groningen of Enschede als centrale plaatsen in ons kerkelijk leven. En we kijken zoo licht naar leidinggevende mensen. En zoo gemakkelijk sluipen binnen het kwaad dat in de kerk van Korinthe gevonden werd: Ik ben van Paulus en ik ben van Apollos (1 Cor. 1, 3). Daarin openbaart zich een zondige binding aan personen. De leden der kerk van Korinthe binden zich aan de personen van de ambtsdragers, en niet aan het door hen ambtelijk verkondigde Evangelie. Die ambtsdragers zijn verschillend in allerlei opzicht, maar het door hen verkondigde Evangelie is eenle. Apollos was een welsprekend man (Hand. 18:24), Paulus kwam niet met uitnemendheid van woorden (1 Cor. 2:1). De een hield het met den een, de ander met den ander. Maar Paulus komt daartegen fel in het geweer. De ambtsdrager mag niet gesteld worden boven het Evangelie dat hij bekleedt. En er mogen geen partijschappen zijn die zich groepeeren rond den eenen en den anderen ambtsdrager. Paulus en Apollos staan niet tegenover elkaar, maar zij zijn Gods medearbeiders, d.w.z. zij zijn Gods samenwerkers, ambtsdragers van God die met elkander samenwerken in denzelfden arbeid (1 Cor. 3:9). En men houde hen beiden en ook de andere verkondigers van het Evangelie voor dienaars van Christus en uitdeelaars van de verborgenheden Gods (1 Cor. 4:1). Men zie dus niet op den ambtsdrager, of hij welsprekend is of niet welsprekend, of hij vlot is dan wel stug van karakter, of hij gemakkelijk is dan wel stroef in den omgang, teneinde dan van daaruit de verschillende ambtsdragers tegen elkander uit te spelen, en zichzelf met zijn kerkelijk leven en zijn houding in het kerkelijk leven te binden aan den eenen ambtsdrager tegenover den anderen. Maar men zie of de ambtsdrager getrouw is in het uitdeelen van de verborgenheden Gods, d.w.z. de schatten en weldaden van Gods Koninkrijk, die eertijds verborgen waren in de wereld, maar in de nieuwtestamentische bedeeeling voor de wereld openbaar zijn geworden door de verkondiging van het Evangelie. En men binde zich dan aan dat Evangelie van den Heere Jezus Christus.

Aan deze zonde van personalisme maken we ons licht schuldig in het kerkelijk leven, zoowel gemeentelieden als ambtsdragers. Wanneer ambtsdragers de gemeentelieden zoeken te winnen voor hun persoon, ook al is het met de bedoeling om ze langs dien weg hoe langer hoe meer te winnen voor het Evangelie, dan is dat een zondige instelling op het ambt. En wanneer gemeentelieden ambtsdragers waardeeren vanwege de aangenaamheid van persoon en karakter, vanwege vlotheid en soepelheid in den omgang enz., dan is ook dat een zondige instelling ten aanzien van het ambt. Tot schade van het geloofsleven en het kerkelijk leven! Want, valt zulk een bemind ambtsdrager weg, dan verslapt ook de binding aan de kerk des Heeren.

Is de instelling op het ambt zuiver, bij ambtsdragers en gemeente, dan komt er hoe langer hoe meer binding aan den Heere Christus en Zijn Woord en die binding zal blijven, ook al vallen ambtsdragers weg.

De kerk is niet gebonden aan bepaalde plaatsen of bepaalde personen, zij is gebonden aan den Heere Jezus Christus, haar Heer en Hoofd in den hemel. En onder dien hemel is zij verspreid en verstrooid door de geheele wereld.

9. Niet een organisatorische eenheid vormend, maar nochtans te zamen gevoegd en ver-

De kerk en haar diensten (Art. 27 N.G.B.)

HOOFDARTIKEL

VI. WIJ GELOOVEN EN BELIJDEN EEN KERK

„VERSPREID EN VERSTROOID DOOR DE GEHEELE WERELD“

Het Jeruzalem van Paulus' dagen heeft Christus. Die de vrijheid heeft aangebracht, niet aanvaard. Jeruzalem is blijven hangen in de omtuiningen van de Sinaïetische bedeeeling. Jeruzalem blijft hangen in de schaduwen. En daarom is dit Jeruzalem nu op één lijn komen te staan met Hagar, de slavin. Een van de dingen, waarin dat uitkomt, is, dat men het aardse Jeruzalem, die geografisch bepaalde plaats, blijft beschouwen als centrum der kerk.

Maar, zoo zegt Paulus, Jeruzalem, dat boven is, dat is vrij, hetwelk is ons aller moeder. Wij zijn niet gebonden aan het aardse Jeruzalem, met al wat daarmee samenhangt, wij zijn als nieuwtestamentische kerk niet nationaal bepaald, wij zijn wereldkerk. En ons centrum is niet aardse-geografisch aanwijsbaar, maar ons centrum is in den hemel, waar Christus is zittende ter rechterhand Gods. Wij zijn wereldkerk. En daar is geen plekje ter wereld waarvan men zeggen kan: Hier zijn we geografisch dichter bij het centrum der kerk. Overal ter wereld is men even ver van het centrum af en overal is men er even dicht bij. Want dat centrum is boven.

Het Jodendom heeft zichzelf gebracht in de positie van Hagar en Ismaël. Hagar kon roemen in haar natuurlijke krachten, in haar natuurlijke vruchtbaarheid als vrouw, zoodat zij Abraham een zoon baarde. En Ismaël kon roemen op diezelfde natuurlijke krachten, die hem hadden voortgebracht, zoodat hij Abrahams zoon was lang voordat Izak geboren werd.

En zoo roemde het Jodendom in zijn natuurlijke geboorte uit Abraham: Wij zijn Abrahams kinderen! (Matth. 3:9), en het meende vanuit die natuurlijke geboorte recht te hebben op de schatten en weldaden van Gods koninkrijk, boven de heidenen, die niet konden zeggen: wij hebben Abraham tot een vader. Maar gelijk Izak, door de belofte geboren, als zoon van Abraham gerekend werd, met voorbijgang van Ismaël, zoo worden in Paulus' dagen de heidenen gerekend als kinderen van Abraham, met voorbijgang van de Joden; de heidenen, die geen betrekking hebben op het aardse Jeruzalem, de nationale hoofdstad der nationale kerk, maar die betrekking hebben op het Jeruzalem, dat boven is, omdat Christus daar woont, door Wien zij Abrahams zaad zijn en naar de belofte erfgenamen. En gelijk de heilige linie zich voortzet in Izak en niet in Ismaël, zoo zet de kerk zich voort niet in het Jodendom maar in de nieuwtestamentische kerk die vergaderd wordt uit alle volken.

Ook de binding aan personen is in Israël niet vreemd. Voor de ambtelijke bediening in den tempel was men aangewezen op den stam van Levi. Maar ook in dit opzicht heeft men in Israël, wat de massa betreft, de vervulling in Jezus Christus niet gezien. Het afvallige Levietische priestergeslacht heeft zich krampachtig vastgeklemd aan zijn ambtelijke positie, zonder te be-

seffen, dat het priesterschap naar de ordening van Aäron moest overgaan in het priesterschap naar de ordening van Melchizedek. Getrouwe ambtsbediening zou juist met zich hebben meegebracht dat de Levietische priesterschap het veld geruimd had voor den zooveel beteren priester van een zooveel beter verbond. Maar het ging Kafas en de zijnen niet om getrouwe ambtsbediening, het ging hun om handhaving van zichzelf. En daarom brachten zij Jezus ter dood. Het was hun nut dat één mensch stierf voor het volk, in plaats dat het geheele volk verloren ging. Zouden zij Jezus laten worden, dan zouden de Romeinen komen en wegnemen hun plaats en hun volk (Joh. 11:50, 48). Maar plaats en volk moesten juist worden weggenomen. Stad en tempel hadden langzamerhand afgedaan als heilige plaatsen, en het volk Gods zou spoedig zich gaan uitbreiden buiten Israël. Dat moest zoo naar Gods raad. Maar waar de Levietische priesters als ambtsdragers van de Sinaïetische bedeeeling moesten verdwijnen, om plaats te maken voor den grooten ambtsdrager Jezus Christus, daar hielden zij aan hun positie vast en trachtten zij Jezus te doen verdwijnen. De kerk werd zoo opgehangen aan de personen van de Levietische priesters.

Welnu, later in de kerkhistorie vinden we deze zelfde dingen terug in de opnieuw afgevallen — en dan Roomsche geworden — kerk. Daar is binding aan een aardse hoofdstad, een aardse centrum. Rome is de heilige stad. Het centrum der kerk is aardse-geografisch bepaald: hoe dichter bij Rome, hoe dichter bij God! En daar is binding aan bepaalde personen, aan den paus en aan de gansche geestelijkheid. Rome ziet niet, dat de Heere het adres der kerk kan veranderen. En Rome ziet niet, dat de Heere vervallen kan verklaren van het ambt. De paus zegt dat hij opvolger is van Petrus. Hij trekt een lijn van successie. Maar Rome ziet niet dat het niet zit in die uiterlijke lijn van successie, maar in getrouwe ambtsbediening door bewaaring van het Woord des Heeren. Niet waar Rome vastgehouden wordt is de kerk, maar daar waar 't Woord bewaard wordt. En niet waar een uiterlijke ambtelijke opvolging van Petrus valt aan te wijzen is het ambt, maar daar waar het fundament van apostelen en profeten in getrouwheid bewaard wordt.

Telkens weer ontmoeten we dezen afval in de historie der kerk. In 1816 heeft koning Willem I aan de kerk een aardse centrum gegeven (Den Haag, zetel van het kerkbestuur), en een aardse hoofd (de algemeene synode). Zoo is wederom ingevoerd de binding aan een zekere plaats en aan zekere personen.

En in onze dagen hebben we wederom beleefd, dat die koers ingeslagen werd: centrale regeling van het kerkelijk leven door een landelijke synode als landelijk bestuur. Zelfs „berwaarden“ hebben wel gezegd: Er moet tenslotte toch één bepaalde instantie zijn die het te zeggen heeft! Ja, die instantie is er. Maar zij is niet hier op aarde. Zij is in den hemel. Wij hebben onzen bisschop (opsiener) in den hemel (1 Petr. 2:25, art. 31 Ned. Gel. Bel.).

Nu moeten we niet denken, dat het kerkelijk leven,

eenigd zijnde met harten wil in éénen zelfden Geest, door de kracht des geloofs.

De eenheid der kerk is niet gelegen in het hebben van een aardsch centrum, hetzij een geografische hoofdstad, hetzij een centraal bestuur. Maar de eenheid der kerk is gelegen in de eenigheid des waren geloofs (Heid. Cat., Zondag 21), in de binding aan hetzelfde Woord van God door den Geest van Christus. Die leidt in de waarheid en die vernieuwt tot gehoorzaamheid. Zoo kan het gebeuren, dat we, komen-

de in een ander deel van de wereld, waar we totaal vreemd zijn, geen aansluiting hebbend aan volkskarakter, zeden en gewoonten, toch proeven de eenigheid des waren geloofs, wanneer daar door Gods genade de kerk is geplant en bewaard. Daarvoor is niet noodig de instelling van kerkelijk verband, daarvoor is niet noodig een z.g. correspondentie. Die eenheid is er, omdat een en dezelfde Christus vanuit den hemel door hetzelfde Woord en door denzelfden Geest Zijn kerk vergadert over het gansche aardrijk.

B. JONGELING.

De vrede Gods, die het hart bewaart

„En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en uw zinnen bewaren in Christus Jezus”.

Filippenzen 4:7.

Gods beloften en bevelen zijn trouwe gezellen. Ze komen vrijwel altijd in elkanders gezelschap voor. Als God iets beveelt, houdt Hij meteen heerlijke beloften voor aan hen, die zijn bevelen gehoorzamen. En als God iets belooft, dan verbindt Hij daaraan gewoonlijk een bevel, naar de eis van zijn verbond. „Biddt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden” (Luuk. 11:9). „Zoekt eerst het koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen — dat is: er bij gegeven — worden” (Matth. 6:33).

Zo staat het nu ook met Fil. 4:6 en 7. Over het bevel spraken we vorige keer. God wil niet, dat we bezorgd blijven. Daarin heeft Hij geen lust. Maar Hij wil, dat we onze begeerten door bidden en smeeken, met dankzegging Hem bekend maken. En als we het doen, door Gods genade, dan ondervinden we, dat aan dit bevel een rijke belofte verbonden is. Deze namelijk, dat de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, onze harten en zinnen bewaren zal in Christus Jezus. Als we de HEERE kennen in al onze wegen, dan zal Hij ons rust geven. Vrede, dat is die gesteldheid des harten, waarvan we zeggen: Zo is het goed. Vrede staat hier tegenover angst, bezorgdheid, twijfel, onrust. Van die vrede getuigt Psalm 23: De HEERE is mijn herder, mij zal niets ontbreken..... Al ging ik ook in een dal der schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij..... Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijn tegenpartijders.....

Door gelovig onze bezorgdheden bij God bekend te maken, vallen ze van ons af en weten we het weer: De HEERE is onze herder. Hij is onze gids door het leven. Hij is onze gastheer. Hij is vóór ons, wie of wat zal dan tegen ons zijn? God geeft die vrede. Daarom staat er: vrede Gods.

Wij zelf kunnen die vrede niet bewerken. Mensen kunnen hem niet geven. We kunnen hem alleen maar dankbaar ontvangen. Als gave Gods, op het gebed. Daarom staat er ook: die alle verstand te boven gaat. We kunnen er niet bij. Het is ons zelf een wonder. Ons verstand staat er bij stil om zo te zeggen.

Ook kan die vrede door onze denkkraft en rede-neerkunst en scherpzinnigheid niet bewerkt worden. Daarom mist de wereld, die God niet kent, de echte vrede. Men zegt wel: Houd er de moed maar in. Doch dat helpt niet. Men redeneert wel: Tob niet, want het komt toch anders dan ge denkt. En men houdt ons het praatje voor: Alles is altijd nog weer terecht gekomen. Maar dat alles heeft nog nooit een mens echt tot rust gebracht.

De vrede Gods gaat alle verstand te boven, staat boven alle redeneer- en denkkunst. Geen wijsgeer of geleerde heeft ooit één mens ter wereld die vrede gegeven, die het deel is van de rechtvaardigen, die God kennen. Paulus en Silas zitten met hun voeten in de stok. Zitten ze in de put? Integendeel: „En omtrent middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen en de gevangenen hoorden hen” (Hand. 16:25).

Als de vijgeboom niet bloeit en er geen vrucht aan de wijnstok is en de oogst van de olijfbom teleurstelt en de velden geen spijis voortbrengen, als de kudde uit de kooi geroofd wordt en er geen rund meer in de stal is, kan een mens dan vrede hebben? Hoort wat Habakuk daarop antwoordt: „Zo zal ik nochtans in de HEERE van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils” (Hab. 3:18).

God gaf nog die vrede aan mensen in de concentratiekampen, die niet anders dan de dood voor ogen hadden. En zelfs ongelovigen zeiden: Hoe bestaat het. Dat kwam niet hiervan, dat die mensen zulke helden waren en zulk een uithoudingsvermogen hadden. Maar dat gaf de HEERE op hun roepen uit de diepte. God belooft nergens, dat de oorzaken van onze bezorgdheid worden weggenomen. Hij zegt niet toe, dat alles worden zal zoals wij het zouden wensen. Maar Hij geeft vrede. Waaraan we genoeg hebben in leven en sterven.

Die vrede Gods doet wat. Hij zal onze harten en zinnen bewaren. Een beter woord voor bewaren is: bewaken. De vrede Gods houdt de wacht om ons hart en onze zinnen. Hetzelfde woord wordt gebruikt voor

het bewaken van een stad, om te zorgen dat er niemand uitgaat of inkomt.

Paulus gaat er van uit, dat een bezorgd hart bedreigd wordt. Als we bezorgd zijn, dan grijpen we allicht naar middelen, die niet geoorloofd zijn, om aan een dreigend gevaar te ontkomen. Als we bezorgd zijn bijv. voor ons dagelijks brood, dan komen we er gemakkelijk toe om langs afkorte wegen onze toestand te verbeteren. Als we onder leed gebukt gaan en geen uitzicht hebben en in de put zitten, dan loven we de HEERE niet en denken gedachten van Hem, die ontorend zijn. Een bezorgd hart wordt allicht wrevelig en gemelijk en verbitterd. Tegen die gevaren bewaakt en bewaart ons de vrede Gods. Hij bewaart ons hart en onze zinnen. Ons hart en onze gedachten en overleggingen, die uit het hart voortkomen.

Het hart in de gewone zin van het woord is het centrum van ons lichamelijk leven. Daar stroomt al het bloed samen en vandaar uit wordt het levensbloed naar alle delen van het lichaam gestuurd. In overdrachtelijke zin wordt nu het hart genoemd het centrum van ons denken en gevoelen en willen. Is ons hart bewaard en bewaakt tegen verkeerde invloeden, dan zijn ook onze gedachten en overleggingen en strevingen bewaard. Een hart, dat op de HEERE gericht is en zich voor de HEERE uitsloft, dat is veilig. Dat is rustig ook als stormen om ons woeden. Dat is wel bewaard in Christus Jezus.

Dat is een bekende uitdrukking van Paulus, die moeilijk te omschrijven is. Christus woont door zijn Woord en Geest in de gemeente en de gemeente is door het geloof in Christus. Allerlei beelden gebruikt de Schrift voor de gemeenschap van Christus en de zijnen. Hij is de wijnstok en zij de ranken. Hij is het

Zandhoop of gelei? (I)

De vraag is wel opgeworpen, waarmee de wereld, de aarde, te vergelijken zou zijn: met een zandhoop, dan wel met gelei?

Aanleiding tot het opwerpen van de kwestie was de twist over de vorm van de „atomen”, waaruit men de wereld dacht opgebouwd te wezen. De één geloofde: die atomen zijn hoekig of rond, maar dan zo, dat elke atoom geheel los op zichzelf staat. Is deze zienswijze juist, dan is op het onderstelde standpunt de wereld te vergelijken met een zandhoop: ook de zandkorrels blijven elk op zichzelf, de ene kleef niet aan de andere; vandaar de sprekwijze: „als los zand aan elkaar hangen”. De ander evenwel geloofde, dat de atomen naar elkaar verbinding zoeken, in elkaar grijpen, zich aan elkaar, hoe dan ook, hechten. Binnen de besproken gedachtenkring vloeit dan daaruit voort, dat de wereld een grote portie gelei is. Gelatine is gelei-stof, het celweefsel wordt bij verkoeling een „lillende massa”; en dan zegt de keukenprinses: ziehier gelei. „Gelei” — ik volg veiligheidshalve maar een woordenboek in zulke keukenkwesies — „gelei” is dan: „slijmig, verdikt, gestremd of gestold sap van dierlijke of plantenstoffen”. Het „houdt”. Het is een massa. Maar dan toch één massa. „Een massa” — dat kun je ook van een zandhoop zeggen. Maar „één massa” — dat geldt eerder van een portie gelei.

Ik vrees wel eens, dat we tegenwoordig het kerkverband niet allemaal goed begrijpen. En dat we de zelfstandigheid der plaatselijke kerk verwarren met het op-zich-zelf-staan der plaatselijke kerk. Dat we soms meer voor de zandhoop, dan voor de gelei-theorie voelen. En dat we bang zijn voor klevigheid, voor gelatine. Hoewel we anders heel gauw erbij zijn, om te spreken van één Geest, die ons allemaal verbindt. En van „aan-kleven”.

Nu weet ik wel iets af van de gevaren van beeldspraak. Het zij daarom meteen maar gezegd, dat ik geen van beide beelden (zandhoop, gelei) helemaal geschikt acht, om ook maar één kwestie van het kerkverband met afdoende duidelijkheid te stellen, laat staan de oplossing doeltreffend te illustreren. Maar ik haak dan ook liever bij u in met de onderscheiding van zoëven: „zelfstandigheid” is wat anders dan „op-zich-zelf-staan”. Alle plaatselijke kerken zijn zelfstandig; compleet; een „lichaam (corpus) van Christus”. Maar geen enkele kerk mag zich „op-zich-zelf-houden”. In zelfstandigheid móet elke kerk het verband met de andere kerken zoeken, en het „op-zich-zelf-staan” hâten. Kerkverband is geen kwestie van onze smaak. Het „smaakt” Christus. En óók daar-

gebouw en zij de stenen, die in dat gebouw worden gevoegd. Hij is de Herder en zij behoren als schapen bij Hem. Hiér zal Paulus wel willen zeggen, dat de gelovigen, zo dikwijls als zij met een gelovig hart hun bezorgdheid wegbidden, in Christus veilig zijn. Hij is hun sterke toren om zo te zeggen. Hij is hun hoog vertrek. Hij is hun vaste burecht. Ongelovige bezorgdheid, twijfelmoedige angst scheidt ons van Christus. Maar gelovend en biddend en dankend blijven we in Hem. En Hij in ons.

Ik moet als ik deze woorden lees over de vrede Gods, altijd denken aan een schip. Indertijd liet een kennis mij z'n schip zien. Een coaster. Wat was daar veel moois te zien. Maar het mooiste en wonderlijkst van alles vond ik het kompas. Een instrument, wiens magnetische naald altijd naar het Noorden gericht is. Dat zit fijn in mekaar. Een vernuftig stel ringen en beugels vangt alle bewegingen van het schip op, zodat de naald daarvan geen hinder heeft. Het schip kan steigeren of z'n neus in de golven steken, het kan slingeren naar rechts en naar links; welke beweging het ook maakt, rustig wijst de naald van het kompas naar het Noorden. Is dat niet het beeld van het hart, dat in de HEERE gerust is?

We worden soms benauwd aan alle zijden, al Gods golven gaan over ons heen, de mensen rijden op ons hoofd, stormen gaan over onze muts, waarbij horen en zien vergaat, het is niet om uit te houden..... en toch geeft God dan die wonderlijke vrede, die alle verstand te boven gaat. Dan kunnen we nog psalmen zingen in de nacht. Dan kunnen we nog dankbaar zijn temidden van alle zorg en nood. We begrijpen zelf niet hoe dat komt. Maar we verstaan door het geloof dat het Israels God is, die krachten geeft, van wie het volk zijn sterkte heeft. We loven God en zeggen: Elk moet Hem vrezen. En we zingen met een blij gemoed:

Wien heb ik nevens U omhoog?
Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
Op aarde nevens U toch lusten?
Niets is er, waar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit in bitt're smart,
Of bange nood mijn vlees en hart,
Zo zult Gij zijn voor mijn gemoed:
Mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.

Psalm 73:13.

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

in „smaken en proeven” wij Hem. Vandaar, dat dezelfde belijdenis, die de zelfstandigheid der plaatselijke kerken (meervoud) leert, ook weer even vrolijk spreekt van „de kerk” (in het enkelvoud).

Dat niet aller ogen open zijn voor het ontoereikende van een zandhoop-verband is in onze artikelen van de laatste weken wel aan een enkel voorbeeld éven toegelicht. We willen deze week één voorbeeld daaraan toevoegen: het gebeuren in „Zeeland” ten aanzien van ds Van Herwijnen.

Deze predikant heeft met ons allen in één kerkverband geleefd. Sedert zijn optreden als dienaar des Woords. Maar men heeft in dezelfde oorlogstijd, waarin men meer droevige dingen uitgehaald heeft, ook hem „geschorst”. En toen we na die oorlog elkaar terugvonden, en de aangerichte schade gingen herstellen, door elkaar weer te aanvaarden in goede trouw naar de oude formulieren, toen stond ook ds Van Herwijnen voor ons aangezicht. Hij had zich gewend tot kerken, die met ons direct in één verband leefden. Doch sommigen zeiden: ja maar, die schorsing van ds Van Herwijnen (15 April 1944) is op andere gronden geschied, dan die, waarop in 1943 e.v. geschorst, uitgeworpen, uit het verband gestoten is, en kunnen we nu wel hem erkennen als ook met ons in één verband levende?

De vraag als zodanig zullen we niet onder het gezichtspunt van een algemeene oordeel critiseren: dat ware niet billijk. Het is wel billijk, eraan te herinneren, dat we van andere predikanten, die óók om redenen, die met '44 geen rechtstreeks verband hielden, de schorsing of buiten-bediensplaatsing hebben getoetst, en ondeugdelijk bevonden, waarna meteen gezegd is: ziedaar — onze broeders!

Op de Amersfoortse synode heeft prof. Deddens in openbare vergadering in krasse bewoordingen heel die schorsing van ds Van Herwijnen als een slechte, zedeloze handeling veroordeeld. En omdat ik dat woord nog niet vergeten was, heb ik prof. Deddens verzocht, voor dit nummer zijn mening op schrift te willen zetten. Daaraan heeft onze collega dadelijk voldaan. Hij gaf ons een artikel, dat we onder afzonderlijke titel in ditzelfde nummer opnemen. Mochten er lezers zijn, die het nog niet hebben doorgewerkt, dan verzoek ik hen, de lezing van mijn artikel hier voorlopig te onderbreken, en eerst dat van prof. Deddens met aandacht te volgen.

Vatten we na de lectuur van prof. Deddens' artikel de draad weer op, dan geloof ik me te mogen aan-

sluiten. B. uitsprakten”, de te makestanties met de s-deze srscheur door kerderhoudevangen een aan zijn na was doekander den getr

Nu zij tuele be weer aan in '45 g We zo het niet, pen van hier de J. Arnol uitgebra Oct. 1950 het nu e wie com ontvan ds Arnol drukte g

Aan de derland, v

Weleers

1. Het: II der G de Cl. N ds Van heeft.

2. Tere: deze hanc L. viel.

3. Echt: voegde de doorlo welke do toegezond weging 7, was ds A welke ar móet zijn schrift de die Class bevoegd-z

4. Wel: gebracht regelmatt

Schorsing

Het sc

De kerk land-Bath, dering bij overweg land-Bath,

1ste gew der classi bezwaren den arbeid

2de gew zijn kerke synodalen ding op d

3de gew der classi kerkeraad bezinning naar het

4de gew broeder u te brengen geboude;

5de in e de beide o onvergeeff drijven;

6de de Cointre, B die met h Verkamms vergaderin

geeflijke z bedreven;

7de gew der buiter (handelend 49 K.O.) dat hij ru onderzoek

8ste el classiverg waarom hi eele bezwa die vergad besluiten met dieg van Rillan